

Kde to
jsem...

Přesunout se z osamělého podnájmu v Praze do compoundu v Rijádu byla pochopitelně změna. Rozhodně k lepšímu, alespoň co se týče pocitu bezpečnosti. Což je úsměvný paradox.

Náš compound není tak velký jako ty ostatní, velikost však nehraje roli tolik jako lokalita, kde se nachází. Je to jen pár kilometrů od letiště, asi dvacet minut jízdy autem, pokud to vezmete zkratkou (kterou však naši řidiči mají zákaz využívat, jelikož cesta není příliš bezpečná, takže to nakonec trvá kolem hodiny). Letiště samozřejmě leží na okraji Rijádu, a náš compound tedy také.

Když jsem tehdy přiletěla, nenacházelo se za naším compoundem kromě jedné benzinové pumpy nic. Jen poušť a skrz ni vedoucí silnice, která vás po přibližně čtyřech hodinách jízdy dovede až do města Dammám. Ten leží na pobřeží Arabského zálivu a s Bahrajnem, ostrovním královstvím, které je zhruba velikostně stejné, jej spojuje jeden dlouhý most, po kterém se do něj dostanete asi za půl hodiny jízdy.

Za dobu mého pobytu se postupně za naším compoundem vystavěla mešita, požární stanice, menší compoundy pro zaměstnance různých firem a pár dalších budov. Pokud byste jeli opačným směrem z centra města, poslední úsek asi deseti kilometrů cestou k mému compoundu lemují především restaurace a rychlá občerstvení, pár menších supermarketů, kancelářské budovy, několik mešit, fitness centrum, ale také dětská hřiště s nafukovacími skákacími hrady a ohrady, v nichž si můžete na pár desítkách metrů čtverečních zajezdit na čtyřkolkách, velbloudech či koních.

Kolem našeho compoundu, jakožto i všech ostatních, vede asi pětimetrová zeď obehnaná ostnatým drátem, jak už jsem se ostatně zmiňovala. Vchod je tu jediný, a to branou, kterou vám otevírají strážci sedící v přilehlé budce, kteří si zapíší vaše jméno a čas příchodu a odchodu. Tyto časy si pak naši supervizoři pravidelně kontrolují, a to především v případech, že jste se nedostavila na let nebo ohlásila, že jste nemocná. Pokud totiž zjistí, že jste byla o víkendu na svůj ranní let chorá, přitom ale byla venku a vrátila se do compoundu ve tři ráno, máte z toho problém.

O víkendu (mimoходом v Arábii mají víkend pátek a sobotu, zatímco neděle je první pracovní den) se samozřejmě pořádají v compoundech všelijaké party a naši vedoucí si jsou moc dobře vědomi, že tři sta holek nejsou schopni odříznout od jakékoliv vnější socializace. Oficiálně se tedy tváří, že pokud zjistí, že kterákoliv z nás byla někde na party, bude z toho mít průšvih, protože saúdská společnost samozřejmě u svých zaměstnanců nebude tolerovat koketování s alkoholem a *haram* věcmi.

Nicméně vzhledem k faktu, že nejsme Saúdky, a navíc pak ještě Evropanky ne-muslimky zvyklé na jiný styl života, přimhouří oko v případech, že naše jednání neovlivní naši práci. Za celé roky, co chodím ven a vracím se i v nočních hodinách či

přespávám jinde, jsem s nimi kvůli tomu neměla jediný problém. Pokud se nevracím do compoundu očividně namol a bez problémů operuji svoje lety, nemají mi co vyčíst, ani kdybych se vrátila v pět ráno deset minut před svým transportem na letiště.

Bohužel však některé dívky využívají těchto zdánlivých ústupků a překračují je. Musíte se v tom zkrátka naučit chodit. Pokud se hodíte marod dvě hodiny předtím, než máte jít operovat 14hodinový let, a musí kvůli vám na poslední chvíli vytáhnout z domova ze standbye¹¹ někoho jiného, je nutné mít neschopenku a důvod. Ať je však jakýkoliv, pokud se k němu přidá fakt, že je víkendový večer a vy ani nejste v compoundu anebo jste se vrátila v nočních hodinách a na bráně se očividně opilá málem svalila na zem, je to samozřejmě netolerovatelné a vás v kanceláři čeká vyšetřování a důtka. Ta je pak jedním krokem k odchodu ze země.

Zkrátka je třeba nezapomínat, že jste v Arábii, kde platí určitá oficiální pravidla a vy je musíte umět buď chytře obelstít, anebo neporušovat. Jak to jednou pochopíte a naučíte se hrát chytře, předejdete mnoha problémům. Jednoduše řečeno: Prostě nebuďte blbě!

Uvnitř našeho compoundu pak najdete jednopatrové vily, v nichž je ubytováno pět až šest osob, každá z nás má svůj samostatný pokoj a společně využíváme prostory kuchyně a obývací části v přízemí. Kromě vil zde najdete také hlavní budovu s kanceláři, kde sídlí supervizoři a hlavní manažerka, a třídami pro výuku tréninku pro letušky, ale i piloty. V suterénu budovy je pak menší posilovna, sauna a studený bazén.

Venku před budovou se nachází další velký venkovní bazén (který se však kvůli výhledu z kanceláří, kde pracují i muži, nesmí používat, takže je víceméně jen na okrasu), kolem něhož je pár zastřešených míst k sezení a malý „bar“, kde si můžete večer objednat k pokuřování vodní dýmku nebo nealkoholické nápoje. Poslední budovou je pak tzv. *Royal villa*, která je vevnitř bohatě vyzdobená a management si tam během roku pořádá čas od času slavnostní schůze či bohaté večere během ramadánu. Ta nás letušky jako taková nezajímá, protože do ní nemáme dovoleno chodit, až na výjimky, kdy jsou letušky pozvané se zúčastnit nějaké oslavy, což je zřídkakdy. Pro nás je důležité spíš to, že je za ní umístěn další menší venkovní bazén s pár lehátky a živým plotem kolem dokola. Těmhle bazén pak během letních měsíců s radostí využíváme.

---

11 Standbye – služba, kdy je letuška buď doma, anebo na letišti připravená několik hodin na telefonu pro případ, že musí jít operovat let za někoho jiného, kdo se nedostavil nebo onemocněl.

Kromě výše zmíněných zařízení pak máme v compoundu ještě tzv. prádelnu, kam nosíme uniformy na čištění, a maličký obchod s potravinami, kde sedí Paki. Tedy my mu tak všichni říkáme. Je to sice indický mladík jménem Abdulla, ale dokáže napodobit i pákistánský dialekt. Za ty roky, co jsem tady, neměl ani jedinkrát den volna (kromě *eid*, což je svátek po konci ramadánu) nebo snad dovolenou. Otevřeno má od devíti od rána do jedenácti večer s hodinovou pauzou na oběd a dalšími třemi krátkými přestávkami během modliteb. Jinak tam celé dny sedí, krátí si čas hraním her na telefonu anebo vtipkováním s námi. Nikdy se mi nestalo, že bych ho zastihla ve špatné náladě. Pokud jste si zrovna zapomněli peněženku anebo u sebe nemáte hotovost, není problém se v jeho obchodě zásobit a zaplatit mu za to někdy jindy. Ještě se s vámi zasměje a zazpívá kus indické písně. Je to vtipálek a všichni ho máme hrozně rádi, často se s Moní (moje nejlepší kamarádka, také Češka) smějeme, že takový Paki nám v Česku bude hlavně před výplatami rozhodně chybět.

Víte, pro národnosti, jako je on (tedy indickou, dále pákistánskou, srílanskou, další různé africké národnosti, ale třeba i filipínskou), byl tady bohužel běžnou praxí tzv. otrokářský systém (v současné době se i tato oblast velmi řeší a pracovní podmínky pro cizince upravují). Lidé těchto národností samozřejmě mohou pracovat například jako zdravotní sestry nebo letušky, ale většina z nich zastává práce uklízeček, řidičů, dělnické a pomocné práce na stavbách či (v případě Filipínek) dělají chůvy. Tito lidé sem přijdou za prací, ale jejich smlouvy nebo víza neumožňují vycestovat a zase se vrátit. Pokud chtějí jet domů jednou za rok, mohou se s prací rozloučit. Často pak tedy stráví v Arábii dlouhé roky bez jakéhokoliv nároku na dovolené nebo volna. O tom, že jsou placení velmi směšně, se asi nemusím zmiňovat. Také to, že je zaměstnavatelé vyplácí i s několikaměsíčním zpožděním (takže pokud by chtěli dát výpověď a odletět, nemají dostatek peněz na letenku) je bohužel běžná praxe.

Jelikož jsou někteří z těchto lidí nevdělaní, často s jazykovou bariérou, je pro zaměstnavatele velmi lehké s nimi manipulovat a obcházet i etické standardy. Přesčas, zkrácený povinný odpočinek apod. jsou normální. Nežádka se stává, že zaměstnavatel nebo sponzor (v případě chův je to tedy hlava rodiny) zaměstnancům také sebere cestovní pas, aby neměli ani možnost utéct. Slyšela jsem o takovém zacházení především s chůvami, které pak zůstávají s rodinou do té doby, než je přestane potřebovat.

Samozřejmě neříkám, a ani bych si nedovolila osočit všeobecně saúdské rodiny s chůvami, že se u nich všechny mají špatně (naopak celá řada z nich si žije královsky za peníze, které by nebyly schopné ve svojí zemi vydělat), ale bohužel se stává, že místo chůvy si z dotyčné udělají některé rodiny spíše otroka a služku, která je pak v celodenním záprahu bez odpočinku. Takových případů tu byly evidovány desítky, zprávy

z agentur zabývajících se lidskými právy hovoří jasně a obrazových materiálů je více než dost. Na toto téma odkazující zprávy pak z internetu vždy záhadně mizí anebo se ze Saúdské Arábie stránky nedají načíst a jsou blokováné.

Ze svých vlastních zkušeností z letadla, kdy mi na palubu dorazí rodinka s chůvami, sama vidím, že je často poskok, co se pánům klaní. Většina z nich ví moc dobře proč, násilí na nich páchané nabývá často i fyzické podoby. Oficiálně se o těchto věcech nemluví a lidi předstírají, že tu neexistují, ale většina z nás o nich samozřejmě slyšela.

Vzdělání cizinci na vyšších pozicích a vlivných místech pracující pro prestižní velké firmy se tu naopak mají velmi dobře. Společnosti jim vždy vždy zařídí pěkné ubytování (nebo na ně přidají tučný příspěvek), pojištění a samozřejmě zajistí vyšší výdělků než ve většině zemí světa. Odpověď na otázku, proč tu my cizinci všichni jsme, je pak jasná.

Nikdo sem nepřišel jen tak objevovat arabské krásy (pozor, těch je tu však dost a turismus momentálně začíná vzkvétat – mimo covidovou situaci pochopitelně). Všechny nás lákaly především peníze. A na ty se velmi rychle zvyká, takže váš původní plán v zemi zůstat rok, maximálně dva, na které máte danou smlouvu, se postupem času vypaří. Na otázku svých českých přátel, kdy se konečně hodláte vrátit, pak začnete odpovídat neurčitě. Vždycky říkám, že jakmile si tady zvyknete, je cesta zpátky velmi obtížná, a proto nemá cenu nic plánovat.

Kromě výhod v podobě bydlení zdarma a vyšších výdělků, je pro mě důležitá i poloha Saúdské Arábie. Pro člověka, který miluje cestování, totiž skýtá výhodu v podobě dobré lokace na mapě. Dá se odsud velmi dobře cestovat do Asie, Afriky, Evropy, ale i Ameriky. Směrem z Čech spousta atraktivních míst dál než odsud, takže lety jsou kratší a zaměstnanecké slevy, které mohou na většinu z nich uplatnit, pak o to lákavější.

Zde je na místě ještě zmínit fakt, že si často lidé, kterým jsem řekla, že žiju v Saúdské Arábii, představili Dubaj. Dubaj se stává v Čechách velmi populární turistickou destinací a vím, že i název Spojené arabské emiráty, kdy Dubaj je právě jedním z emirátů, může leckoho zmást, ale jedná se o dvě velice odlišné země.

Do Dubaje lidé létají na dovolenou, na plážích se ženy prohánějí v bikinách a večery zde můžete trávit v jednom ze spousty klubů, kde alkohol teče proudem a nejslavnější dýdžejeové světa tu pořádají koncerty. Žádné oddělené zóny pro ženy a muže jako v Saúdi a po městě se můžete pohybovat v oblečení, v jakém chcete. Také zde najdete snad vše, na co si vzpomenete, a to včetně drog v klubech apod.

Jak už asi chápete, srovnání s Arábií, kam se donedávna nedalo ani turisticky vycestovat, za alkohol padaly tvrdé tresty, za drogy smrt, o bikinách (pokud se nebavíme

Kde to jsem...

o pár soukromých plážích) ani nemluvě, kde žádné kluby neexistují (donedávna ani kina), kde si do loňského roku nesezdaný pár ani nemohl pronajmout hotel a během razíí náboženské policie se musel skrývat, je tedy až směšné. Tyto dvě země spojuje samozřejmě islám, ale i ten, jak vidíte, je v praxi vyžadován od lidí v různé míře.

Z mých zkušeností Saúdi rádi využívají Dubaj či Abu Dhabi jako odpočinkový víkendový výlet z jejich přísné země, a to především mladá generace, která se tam tzv. utrhne ze řetězu. Po cestě zpátky do Rijádu jsem pak na palubě musela řešit už tolik konfliktů lidí pod vlivem alkoholu či drog, že bych je opravdu nebyla schopná spočítat.

Když však od tohoto problému odhlédneme, je zapotřebí zmínit, že si je Saúdská Arábie dobře vědoma, kolik peněz přináší turistický ruch právě Emirátům. A také že tam Saúdi utrácí svoje úspory, které tím pádem nezůstávají doma. I to byl tedy jeden z hlavních důvodů, proč se Arábie nedávno začala otevírat světu a pracuje na projektech vytvoření turismu, který by nejen Saúdy donutil utrácet peníze v jejich zemi, ale přinášel zisky i z dalších zemí. O tom však později.

Jak ale říkám, rozdílů zde stále panuje spousta, a proto, prosím, tyto dvě země nezaměňovat.

ADRIANA KOBULEJOVÁ

Kde to jsem...

Kde to jsem...

